

Column Annette Nobuntu Mul

Founder Ubuntu Society,
voorzitter Stichting Ubuntu Nederland.
www.ubuntusociety.nl

Deelgever

Deelgever. Het is nog geen officieel Nederlands woord. Interessant, want we kennen wel het woord *deelnemer*. Tsjonge, we nemen wat deel: aan een vergadering, een discussie, een praatprogramma of aan een toernooi. Daar waar taal en cultuur hand in hand gaan betekent *deelnemer* letterlijk ‘what’s in it for me’.

Paul Watzlawick, één van ’s werelds meest vooraanstaande communicatiewetenschappers, ontdekte: ‘Een mens kan niet *niet* beïnvloeden.’ Realiseer je maar eens de impact van de woorden van een tante op een verjaardagsfeestje: ‘Let maar even niet op mij’ en juist de aandacht die ze hiermee op zich richt. Of de afwezige neef op de bruiloft, die door zijn afwezigheid meer dan ooit *aanwezig* is.

Het leerde mij dat iedereen in iedere situatie invloed heeft en dus altijd (mede)verantwoordelijkheid draagt. De belangrijkste bewustwording die resteert is: wélke invloed oefenen we uit en wat is de kwalitatieve bijdrage aan het geheel, waar we zelf deel van uitmaken?

Hoe heeft de polarisatie in Amerika zo kunnen groeien? Hoe heeft de toeslagenaffaire zo kunnen ontsporen? Hoe hebben excessen in een sportbond zo kunnen voortwoekeren? Herkenbare en actuele vragen. Het lijkt er alleen op, alsof we onszelf er buiten plaatsen...

Niet toevallig zien we tegelijkertijd een hausse aan emancipatorische bewegingen. Allemaal uitingen van grote behoefte aan invloed, op weg naar rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid. Iedere persoon, sector of bevolkingsgroep die zich niet gezien of gehoord voelt, trekt aan de bel. Van individu-aandachtvragende tv-programma’s

tot het met geweld bestormen van het Capitool, en van klagen tot agressie.

Er wordt wat afgevochten, met de intentie om onze menselijke behoeften in te vullen: erkenning en erbij horen. Helaas mondt dit steeds vaker uit in los- en doorgeslagen destructief gedrag van vóór onszelf en tégen de ander. Het besef om constructief invloed te hebben op én tegelijkertijd deel te zijn van een groter en duurzamer geheel, lijkt ver uit het zicht.

Kijkend met een psychosociale bril is het geen toeval en uitermate wenselijk dat we juist nu, in een tijd van dreigende polarisatie en onderstromen van onvrede, maatschappelijk verbindende initiatieven zien ontstaan, die we ‘burgerparticipatie’, ‘de nieuwe route’ of ‘uitdaagrecht’ noemen. Het is nog net even zoeken wie nu wie waarbij betreft, wie erbij betrokken wordt en vooral wie zich betrokken voelt. Betrokkenheid lijkt het toverwoord, want zonder betrokkenheid voelt niemand verantwoordelijkheid.

Deelgever. Hoe vruchtbaar zou het zijn om dit vanaf nu te implementeren en te omarmen in onze taal en in ons gedrag.

Deelgeverschap is het diepgeworteld besef dat je geeft aan een geheel, waar je zelf onderdeel van bent. Altijd. Op een verjaardagsfeestje, tijdens een vergadering, in onze liefdesrelatie, van samenleving tot aarde. Hier ligt wellicht voor ons allemaal een enorme kans, een ingang om diverse maatschappelijke kloven te overbruggen en aankomende crises samen aan te pakken. Om dit in alle gelaagdheden van onze samenleving echt te laten doordringen, ligt er mijns inziens allereerst een zeer belangrijke taak met voorbeeldgedrag weggelegd voor ‘leiders’ in opvoeding, onderwijs, organisaties, sport, kunst en politiek, hóe dit *deelgeverschap* positief en constructief vorm te leren geven. Dit vergt veel aandacht en sturing, maar is noodzakelijk om de essentie van de woorden van Jan Terlouw zo snel mogelijk allemaal uit te dragen in samenwerken en samenleven: ‘Het hebben van een plicht is een recht’. ●

‘Zonder **betrokkenheid**
voelt niemand
verantwoordelijkheid.’